

Із початком функціонування товариства українська музична творчість поповнилась новими зразками хорової музики насамперед тих композиторів, які співпрацювали з товариством (хорові твори С.Людкевича, кантата Б.Кудрика "Вибір Гетьмана").

У різні роки керівниками і диригентами "Коломийського Бояну" були: о.Т.Куртяк, Лев Дольницький, Р.Шипайло [5]. Одним з провідних діячів товариства був Р.Ставничий. Ці видатні постаті суспільно-громадського та культурно-мистецького життя Коломиї піднесли виконавський рівень аматорського колективу до професійного.

Усі музично-освітні заклади товариства відігравали важливу роль у культурному житті міста, давши фахову освіту великій кількості молоді.

Товариство сприяло поширенню демократичних тенденцій розвитку мистецтва в Галичині. "Боян" увінчав довголітні зусилля західноукраїнської громадськості щодо створення своєї культурно-мистецької організації.

1. Ханик Л. Історія товариства "Боян". – Львів, 1998.
2. Павлишин С. Д. Січинський. – Київ, 1980.
3. Діло (Львів). – 1895. – 21 грудня.
4. Вісник Коломиї. – № 59. – 1990. – 12 грудня.
5. Енциклопедія Коломийщини, зшиток 2. – Коломия: "Вік", 1998.

ДЕЗИДЕРІЙ ЗАДОР – КОРИФЕЙ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЗАКАРПАТТЯ

Еріка Турда,

V курс, музичний факультет.

Науковий керівник – *Шуляр О.Д.*

кандидат педагогічних наук, доцент.

Закарпатський край здавна відомий своїми різноманітними традиціями пісенного та інструментального фольклору, в якому поєднуються риси багатьох національностей – української, угорської, словацької, чеської, румунської. Співучий гірський край, сама чудова природа якого надихає на творчість, дав у ХХ столітті декілька поколінь талановитих музикантів-виконавців і композиторів (С.Мартон, М.Кречко, Є.Станкович та ін.).

Найпомітніший слід у розвитку професійного музичного мистецтва Закарпатського краю залишив "дзвінкоголосий співець Карпат" Дезидерій Євгенович Задор. Ім'я Дезидерія Євгеновича – композитора, фольклориста, піаніста-концертанта, хорового диригента і педагога нерозривно пов'язане із музичною культурою Закарпаття.

Його творчу біографію умовно можна поділити на чотири періоди:

I. Ужгородський – (1912-1930 рр.) – дитячі та юнацькі роки;

II. Празький – (1930-1938 рр.) – роки навчання у Празькій консерваторії, Корловому університеті, визнання Задора-піаніста, перші фольклористичні праці;

III. Ужгородський – (1939-1963рр.) – просвітницька, виконавська, фольклористична та композиторська діяльність;

IV. Львівський – (1963-1985рр.) – педагогічна та композиторська діяльність.

Отже, в інтенсивній творчій та просвітницькій діяльності Д.Задор виступає як хоровий диригент і симфоніст, гастролуючий піаніст, фольклорист музикознавець, і композитор.

Перу Задора належать – вокально-симфонічні, симфонічні, камерно-інструментальні та камерно-вокальні, фортепіанні, хорові твори, музика до театральних вистав. Однак, жанрово різноманітна спадщина митця до нині не дістала повного виконавського втілення та музикознавчого висвітлення. Більшість його оригінальних творів залишилися в рукописах. Лише окремі з них, що вийшли на естраду, одразу здобули визнання: кантата “Карпати”, фортепіанний концерт, музична картинка “В селі” для струнного оркестру, фантазія “Тиса” для народного складу оркестру, хорові та вокальні обробки. Яскравим прикладом глибокого проникнення Задора в народну пісню є його збірка обробок для голосу з фортепіано (1982 р.)

У творчості Задора є три типи звертання до фольклору:

I. Орієнтація на конкретні фольклорні зразки, “цитування”;

II. Відтворення особливостей конкретного фольклорного жанру і атмосфери його виконання;

III. Інтуїтивне відтворення народної музики, за якого національна визначеність виявляється в емоційному мисленні композитора.

Унікальний концерт для цимбала Задора: ніхто до нього не вважав цей інструмент як солуючий в жанрі концерту, що може продемонструвати свої різноманітні виразові можливості. Аналізуючи оригінальні твори композитора, слід зазначити, що його стилю притаманна цілісність, обумовлена тісним природним зв'язком його музичного світу з образами та фольклором рідного краю. Ставлення Задора до народного мистецтва піднесено-романтичне. Композитор звертався до народних джерел не в пошуках новизни, не з прагнення “показати себе через фольклор”, а з непереборного бажання опинитись у природному для нього середовищі і відкрити іншим надзвичайну красу народної музики Закарпатського краю.

Творчість Задора – засновника професійної музичної культури Закарпаття – це вагомий внесок у розвиток української музики, ще один яскравий колоритний штрих у її суцвітті.